
УДК 811.161.2.047.31

XV ВСЕУКРАЇНСЬКА ОНОМАСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Проаналізовано науково-методичну діяльність кафедри української мови Рівненського державного гуманітарного університету за 50 років її існування (1963—2013 рр.).

Ключові слова: українська мова, кафедра української мови імені професора К.Ф. Шульжука, Рівенський державний педагогічний інститут, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне (Україна).

12–13 вересня 2013 року в Хмельницькому національному університеті спільно з відділом ономастики та етимології Інституту української мови НАН України та Українською ономастичною комісією було проведено XV Всеукраїнську ономастичну конференцію „Український ономастикон: типологія, словотвір, функціонування”.

Взяти участь у конференції зголосилися 135 науковців з навчальних закладів і наукових установ Бердянська, Вінниці, Дніпропетровська, Донецька, Дрогобича, Житомира, Запоріжжя, Івано-Франківська, Калуша, Києва, Кіровограда, Кременця, Луцька, Львова, Одеси, Рівного, Сімферополя, Тернополя, Ужгорода, Умані, Харкова, Хмельницького, Черкас і Чернівців, а також із Польщі та Словаччини. У трьох томах збірника наукових праць „Актуальні проблеми філології та перекладознавства” публікацію статей здійснили 111 ономастів.

Із вітанням до учасників конференції звернувся перший проректор Хмельницького національного університету М.П. Войнаренко.

Голова Української ономастичної комісії В.В. Німчук (Київ) теж привітав присутніх з початком роботи ономастичного форуму, підвів підсумки виконаній за останні два роки роботі й визначив низку завдань на перспективу,

© М.М. ТОРЧИНСЬКИЙ, 2014

серед яких — укладання другого випуску „Бюлетеня УОК”, активізація мікротопонімичних студій, вшанування пам’яті вітчизняних ономастів, активізація діяльності Української ономастичної комісії тощо.

Д.Г. Бучко (Тернопіль) схарактеризував основні способи словотвору українських власних назв населених пунктів.

Ю. Гладкий (Трнава, Словаччина) у доповіді показав, як принцип пізнання регіональної онімійної системи і місцевих позамовних реалій створює передумови для точного інтерпретування власної назви.

Н.Л. Іваницька (Вінниця) звернула увагу на функціонування повнозначного слова у структурі псевдонімних номінацій предметних деноатів української мови.

О.Ю. Карпенко (Одеса) у своєму виступі проаналізувала онімні психоментальні комплекси.

Доповідь *Г.П. Лукаш* (Донецьк) була присвячена аналізу онімних перифраз.

В.В. Лучик (Київ) розповів про складені назви з означенням *Великий*, яке приєднується до опорних компонентів українського, тюркського, східнороманського, польського і російського походження.

А.М. Поповський (Дніпропетровськ) на основі цікавого різнопланового матеріалу розглянув способи творення українських прізвищ із компонентом -їд- (-їж-).

У виступі *М.М. Торчинського* (Хмельницький) схарактеризовано історію українських ономастичних студій і накреслено низку перспективних завдань, які дослідникам онімної лексики варто розв’язати у найближчому майбутньому.

У післяобідній час були проведені секційні засідання, на яких обговорювали актуальні проблеми теорії і практики вивчення власних назв, передусім — антропонімів, топонімів і поетонімів.

Зокрема, на секції „**Антропоніміка**” проголошено 10 доповідей:

„Спільні словотвірні-структурні моделі в антропонімії та ойконімії України” (*Г.Є. Бучко*, Тернопіль);

„Українські та німецькі прізвища, мотивовані назвами професій (лексико-семантичний аналіз)” (*Н.Б. Вирста*, Тернопіль);

„Адам в українській фразеології” (*В. В. Денисюк*, Умань);

„Особливості вживання флексій вокатива в українських прізвищах другої відміни мішаної групи” (*С.Л. Коветюх*, Кіровоград);

„Словник фольклоронімів: проект макро- та мікроструктури” (*Н.С. Колесник*, Чернівці);

„Сучасні прізвища із суфіксом -ук (-’ук, -чук) в антропоніміконі півдня Волинської області” (*Л.О. Лісова*, Луцьк);

„Українське прізвище як об’єкт лінгвоохоронних заходів” (*О.І. Михальчук*, Київ);

„Антропонім як засіб концептуалізації художнього світу літературного твору” (*О.А. Павлушенко*, Вінниця);

„Власні назви: таксисна семантика” (*Т.С. Слободинська*, Вінниця);
„Прізвиська Центральної Хмельниччини, утворені суфіксальним способом” (*О.М. Фандуль*, Хмельницький).

Секцією „Гідроніміка і мікротопоніміка” заслухано 9 доповідей:

„Структурно-семантичні особливості мікротопонімів Вінницької області” (*Р.Е. Білінська*, Вінниця);

„Шляхи Уманщини крізь призму онімного слова (XVII—XIX ст.)” (*О.Б. Василик*, Умань);

„Проблема категорії художнього простору у діахронному аспекті” (*Т.В. Врублевська*, Вінниця);

„Назви на позначення відгалуження руслу річки в говірках Волині” (*О.К. Данилюк*, Луцьк);

„Ortografická a onymická neurčitost' vlastných mien v slovenčine (na toponymii Žitného ostrova)” (*А. Заводни*, Трнава, Словаччина);

„Гідронімія басейну Ушиці” (*А.О. Коханська*, Хмельницький);

„Концепт „Людина” в мікротопонімному просторі Українських Карпат” (*Н.В. Сокіл-Клепар*, Львів);

„Способи репрезентації концептосистеми „людина — людина” в мікротопонімному просторі” (*Н.Р. Яніцька*, Калуш);

„Лексико-семантичні та структурно-словотвірні особливості урбанонімії міста Хмельницького” (*Я.В. Янчишина*, Хмельницький).

На засіданні секції „Ойконіміка” заслухано 8 доповідей:

„До проблеми походження волинського ойконіма Видути” (*М.І. Вакulich*, Київ);

„Ойконім Тиврів ~ етнонім тиверці: проблема визначення етимона” (*С.О. Вербич*, Київ);

„Суфіксальний та префіксальний способи творення ойконімів Північної Тернопільщини” (*І.О. Волянюк*, Кременець);

„Лексико-семантична основа ойконімії Кіровоградщини” (*О.П. Голінатий*, Київ);

„Лексико-словотвірна характеристика ойконіміїної системи Барщини XV – XX ст.” (*Л.Л. Дика*, Хмельницький);

„Відпатронімії ойконіми Самбірщини” (*В.В. Котович*, Дрогобич);

„Ойконіми України на -иця відапелятивного походження” (*Н.Є. Михайличенко*, Львів);

„Етимологізація назв „княжих” поселень Галицької та Львівської земель колишнього Руського воєводства” (*Я.П. Редьква*, Чернівці).

Секцією „Інші класи власних назв в українському онімному просторі” заслухано 9 доповідей:

„Українська гадюка Вольга / Вільга і давньоруський билинний герой Волх / Вольга” (*С.Г. Бутко*, Харків);

„Власні назви хокейних команд України: структура, етимологія, функціонування” (*Н.В. Григорук*, Хмельницький);

„Мотивація та словотвір партіонімів м. Хмельницького” (*В.В. Дубчак*, Хмельницький);

„Еклезіонімія з позицій сучасного мовознавства” (Г.І. Лазаренко, Донецьк);

„Особливості семантики етніонімної групи „чужі” у творах Й.Г. Струцюка про Холмщину” (Ж.Ю. Масюк, Луцьк);

„Ономастические параметры исследования рекламных текстов фармацевтических препаратов” (С.В. Насакіна, Одеса);

„Власна назва (Святий, Священний) Грааль у сучасній українській мові” (В.Ю. Неклесова, Одеса);

„Антропонімікон повісті Любові Яновської „Мій роман”” (І.В. Приймак, Хмельницький);

„Пропріальна лексика роману Ю. Андруховича „Рекреації” в контексті часу” (В.І. Рогозіна, Донецьк).

Наступного дня було проведено засідання Української ономастичної комісії та підсумкове пленарне засідання. Учасники конференції відзначили прекрасну організацію заходу, за який відповідали кафедри української філології та слов’янської філології Хмельницького національного університету.

Прийнято ухвалу конференції, де, зокрема, запропоновано звернутися до відповідних інституцій з вимогою дотримання чинного законодавства стосовно мовної політики у сфері функціонування власних назв (передусім топонімів, антропонімів та ергонімів). Пріоритетними завданнями української ономастики на наступні роки визначено дослідження як традиційно популярних антропонімів, топонімів (мікротопонімів) і поетонімів, так і маловивчених розрядів пропріальної лексики — зоонімів, ідеонімів, космонімів та прагматонімів. Слід активізувати діяльність Української ономастичної комісії у плані обговорення проблемних питань, схвалення тем дисертаційних досліджень, рекомендування до друку вагомих у науковому плані монографій тощо. Також була висловлена пропозиція проводити Всеукраїнську студентську олімпіаду з ономастики.

Наступна ономастична конференція відбудеться у вересні 2015 року в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова.

Михайло ТОРЧИНСЬКИЙ (Хмельницький)

Статтю отримано 14.01.2014.

Mykhailo Torchynskyi
Khmelnyskyi

THE XV ALL-UKRAINIAN ONOMASTICAL CONFERENCE

„Ukrainian Onomasticon: typology, word formation, functioning”

(Khmelnyskyi, September 12–13, 2013).

In the chronicle the conference working program and the most important problems of onomastics are lighted up.

Key words: onomastics, the study of proper names, anthroponymics, toponymics, poetonymics.